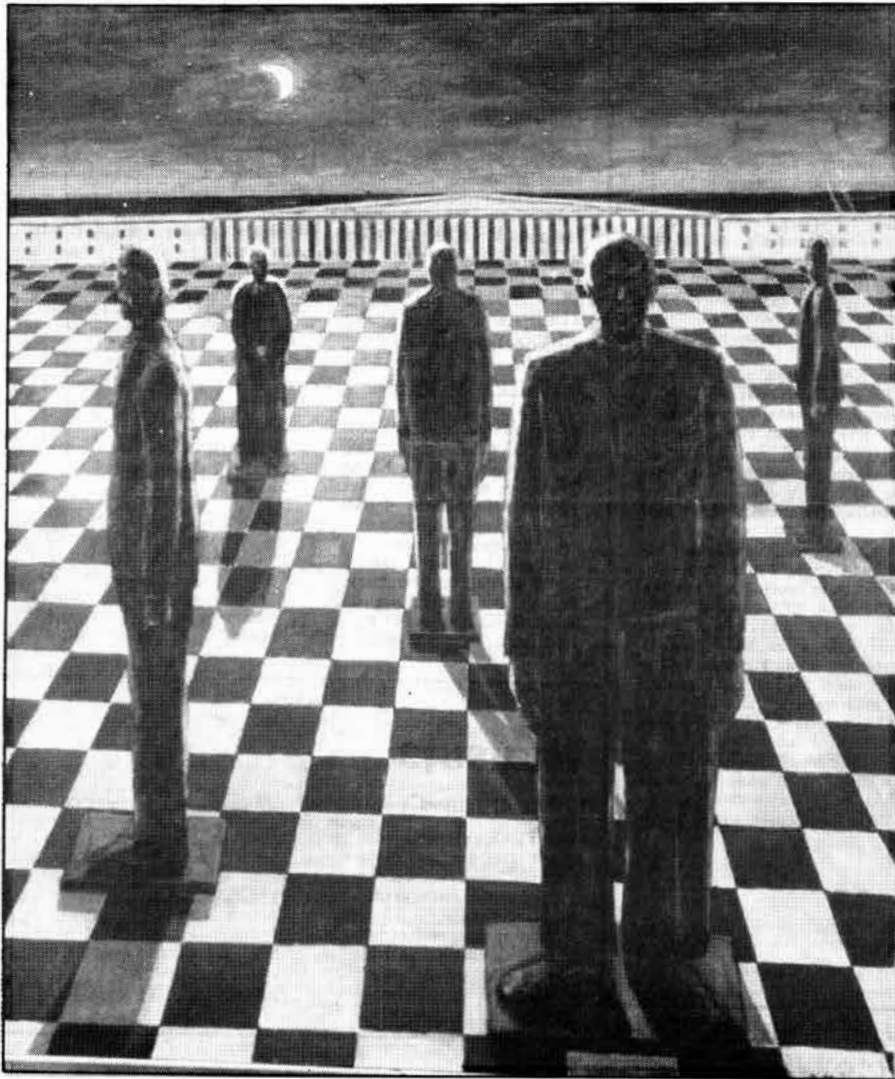


KARENSSI- SANOMAT 1/89

Valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan äänenkannattaja

Odotus. Tekijänä ansioitunut maalari Olavi Heino



Kirjoittajana mm. Jäntin ja Runebergin v. 1989 palkinnon saanut kotkalainen kirjailija Timo Pusa. Muina kirjoittajina todelliset asiantuntijat, työttömät itse, sekä valtion ja ammattiyhdistysliikkeen palkkatutkijat.

Perusturva jäänyt puoleen tulokasvusta



Vastaavan toimittajan palsta:

On valitettava tosiasia, että maassamme vallitsee yhä jonkin asteinen työttömyys. Kaikenlaatuilla poppakonsteilla ja keinoteluilla on työttömyysluvut peristetty siihen määrään, missä ne olivat, kun presidenttinä toiminut Urho Kaleva Kekkonen kutsui kokoon hätätilahallituksen, johon kommunistitkin otettiin mukaan vastuunkantajiksi.

Jonkinasteinen keinotekoinen työttömyys oli tarpeen suuraamalle saadakseen lisää palkkaa pyytävät työtätekevät pysymään nahoissaan viittaamalla porttien takana olevaan työvoimareserviin, joka on valmis heidän mukaansa, astumaan tilalle jos ei työ maita.

Missä on se miljoonajäseninen SAK, jonka pitäisi olla se kiljuva jalopeura joka ajaa myöskin työttömien asiaa.

On valitettava, ettei SAK:sta löydy kuin kaksi ammattiliittoa, joiden päättävät toimittajat ovat joskus olleet työttömänä ja tukevat työttömien asiaa. Nämä ovat Metalliliitto ja Kemiantyöntekijäin liitto. Muita ei löydy hakemallakaan. Voidaan vedota kesälomakautteen ja muihinkin ihmillisiin tekijöihin. Se on vain jossittelua. Tosi asiaa se ei muuta, eikä ammattiyhdistysliikkeen hoitomuuttoa.

Maassamme tuhlataan miljardeja markkoja suuraamalle sijoitettavaksi ulkomaisiin kohteisiin. Useampia miljardeja sijoitetaan maamme puolustuslaitokseen sen ilmatorjunta ja lentokaluston uusimiseksi. Jos olisi mahdollista, että päättävät tahot hallitus, eduskunta ja ministerit olisivat halukkaita luovuttamaan puolustusbudjetista 10% työttömyyteen ja sen liitännäisongelmien poistamiseksi. Se olisi huomattava tekijä kohentaa työttömien, eläkeläisten ja asunnottomien oloja. Me työttömät vaadimme, että varusteluun sijoitettavat määrärahat on annettava työttömyyden poistamiseksi. Sama vaatimus on 6.—7. tammikuuta 1990 Espoossa kokoontuvalla Suomen Rauhanpuolustajat ry. työpaikkojen Rauhantoimikunnan kokouksella. Kaikki työttömät ja työttömyysuhan alla olevat huomioikaa tilaisuus. Perinteisesti on SAK tukenut rauhantööhön osallistunutta jäsenistöään.

Työttömyys on onnettomuus ihmisyksilölle. Häpeäpilku yhteiskunnalle.

25.8.1989
K. A. SAARELA

Motto 1: "Jokaisella on oikeus sosiaaliturvaan sekä oikeus... kunkin maan voimavarat huomioon ottaen nauttia... välttämättömiä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia".

(YK:n ihmisoikeuksien julistus, 22. artikla).

Suomessa on tutkimusten mukaan puoli miljoonaa köyhää. Pelkästään perusturvan eri muotojen (kuvio 1) yli 500 000 ihmistä. Lisäksi on paljon muitakin köyhiä — yksinhuoltajia, pienipalkkaisia, asuntovelkaisia jne. Tutkimusten köyhyysraja onkin asetettu kyseenalaisen korkealle.

Monien vähimmäisetuuskien tasoa on viime vuosina alennettu. Työttömyysturvan peruspäiväraha on vuodesta 1972 lähtien jäänyt jälkeen jopa elinkustannusten noususta (kuvio 2). Vuonna 1987 päiväraha oli alennuttu ansiotason nousuun verrattuna 22 prosenttia ja bruttokansantuotteen kasvuun verrattuna 20 prosenttia. Suurimmallaan jälkeeniääneisyys oli peräti 50 prosenttia.

Hallitus rikkoo lakeja

Vuonna 1972 säädetyin lain mukaan on hallituksen tehtävänä korottaa työttömyyspäivärahoja, jos maan yleinen palkkataso olennaisesti nousee. Kuvioista 2 ilmenee, että varsinkin ns. elvytyskaudella hallitukset päästivät päivärahat laskemaan romahdusmaisesti. Vuonna 1985 toteutettu lainmuutos saatiinkin sitten näyttämään parannukseksi, vaikkei se palauttanut päivärahan arvoa lähellekään vuoden 1972 tasoa.

Myös eduskunnan oikeusasiamies on kertomuksessaan 15.4.1988 kiinnittänyt huomiota mm. työttömyys- ja sairauspäivärahan sekä opintotuen riittämättömyyteen. Tämän johdosta kansalaiset joutuvat asioimaan useiden eri viranomaisten luona ja tekemään yksityiskohtaiset selvitykset tuloistaan ja menoistaan. Oikeusasiamies piti tätä kansalaisten kannalta alentavana.

Suomi rikkoo myös YK:n yleissopimusta, jonka mukaan mm. sosiaaliturvaa on kehitettävä "täysimääräisesti käytettävissä olevien voimavarojen mukaisesti" ja "kaikin soveltuvin keinoin". Sopimuksen noudattamisesta on säädetty Suomessa laki 23.6.1975.

Maamme voimavarojen kehitystä kuvaa parhaiten kansantulon kasvu. Siihen nähden perusturvan jälkeeniääneisyys on kaikkein suurin (kuvion 2 alin viiva).

Jättämällä toteuttamatta lakien määräykset hallitukset ovat aiheuttaneet sadoille tuhansille toimeentulon rajoilla ja jopa sen alapuolella eläville kansalaisille suuria tulomenetyksiä ja polkenneet heidän ihmisoikeuksiaan.

Kunnon perusturva yhdeltä luukulta

Motto 2: "Elintaso maassamme on niin korkea, että meillä pitää olla varaa huolehtia nykyistä paremmin työttömistä, sairaista, vammaisista ja muista huono-osaisista lähimmäisistämme."

Yllä olevan kysymyksen asetti Elinkeinoelämän Valtuuskunta helmikuussa 1989 julkaistussa laajassa mielipidetutkimuksessa. Vastajaina oli 2 506. Heistä 77 prosenttia oli samaa mieltä ja vain 12 prosenttia eri mieltä.

Samaa mieltä ovat lukuisat alan järjestöt, tutkijat, viranomaiset ja työnteekijät. Jopa sosiaali- ja terveysministeriön kaksi viimeistä asiaa selvittänyttä työryhmää ovat tulleet samantilaisiin johtopäätöksiin.

Helmikuussa muistionsa jättänyt Toimeentulotukityöryhmä esittää perusturvan tasokorotuksia, sitomista TEL-indeksiin sekä maksamista yhdeltä luukulta (Kelalta). Opiskelijoille esitetään perusturva, jonka varassa voi elää ja opiskella ilman velkaa. Lisäksi esitetään parannuksia perusturvan myöntämismenettelyyn.

Työryhmän esitykset on toteutettava pikaisesti. Tarpeelliset lait on säädettävä tämän vuoden aikana ja määrärahat on varattava ensi vuoden budjettiin.

Toimeentulotukityöryhmän esittämä perusturvan taso on kuitenkin riittämätön. Demokraattisen Vaihtoehdon eduskuntaryhmä on vaihtoehtobudjetissaan esittänyt 3 000 markan verottoman perusturvan toteuttamista sekä osoittanut, miten se voitaisiin rahoittaa. Esimerkiksi leikkaamalla kasinotalouden voittoja ja supistamalla asemäärärahoja voitaisiin toteuttaa maan voimavaroja vastaava perusturva.

HEIKKI HAAPALA

Ruusuja

Kotkan työttömät toimikunta esittää täten parhaat kiitoksensa näkymättömien ruusujen muodossa kaikille niille yksityisille, eri liikelaitoksille ja yhteisöille jotka ovat auttaneet meitä taistelussa työpaikan saannin ja mielen terveyden kohentamisen puolesta.

Risuja

Kotkan kaupungin johdolle, sen eri hallinto- ja lautakunnille Anoinme vuoden alussa viriketoiminnan ohjaajan palkkaamiseen sekä työttömien virkistystoimintaan 20 000 markkaa. Sekä kymmenelle hengelle määrärahaa Kuopioon 30.7.—5.8.1989 pidettävään työttömien

valtakunnalliseen talkooleiriin Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry:n Toimitalon remonttia varten. Saimme jälleen kieltävän vastauksen. Sen sijaan kaupunginjohto on valmis tukemaan suuren rahan omistajia miljoonilla markoilla.

Työttömyys on onnettomuus, yksilölle — yhteiskunnalle se on suuri häpeä.

Paikalliset tukivastukset pyydämme osoittamaan tililleme Kotkan työttömät toimikunta STS Kotka 710078-513094.

KAIKILLE TYÖTÄ JA KUNNON PALKKA



Työttömien toimikuntien yhteyshenkilöt eri paikkakunnilla

Jukka Luttinen,
Asko Ontto,

Aira Iivari,
Saara Parkkila,
Hertta Ohimaa,
Vaino Partanen,
Anna-Maija Perkkalainen,
Heikki Haapala,
Tarja Juhla,
Raimo Orrain,
K.A. Saarela,

Maria Kärkkäinen,

Simpintie 4 C 18, 90550, puh. 981-345332
Insinöörinkatu 22 A 20, 33720 Tampere, puh. 931-173187

Kultasepänkatu 2, 70600 Kuopio, puh. 223381
92400 Ruukki
Hertantie, 87830 Nakertaja
Aavarrannantie 11, 80140 Joensuu

PPA 1/Kupila, 62550 Evijärvi
Linnankoskenkatu 24 B 8, 00250 Helsinki
Yrjönkatu 7 B 15, 28100 Pori
Kurjentie 47, 53650 Lappeenranta
Vuorenrinne 7 B 14, 48350 Kotka, puh. 952-25142

Poninkuja 4 A 1, 01200 Vantaa, puh. 90-8767930

KARENSSISANOMAT

Julkaisija: Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta
Vastaava toimittaja: K. A. Saarela
Toimituskollegio: Jukka Luttinen Oulu, Hannu Mikkonen Oulu, Asko Ontto Tampere, Ari Lehtonen Tampere, Maria Kärkkäinen Vantaa.
Kasteholmantie 3 D 66, 00900 Helsinki
Tilinumero: PSP 6418 59-9
KARENSSISANOMAT Ammattiosastoille ja muille järjestöille 3 markkaa/kpl. Irtomyynti 5 markkaa/kpl, josta työtön myyjä saa vähentää matka- ja muita kuluja 2 markkaa/kpl. Tilitys 3 markkaa Valtakunnallisen valtuuskunnan tilille PSP 6418 59-9

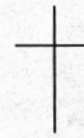
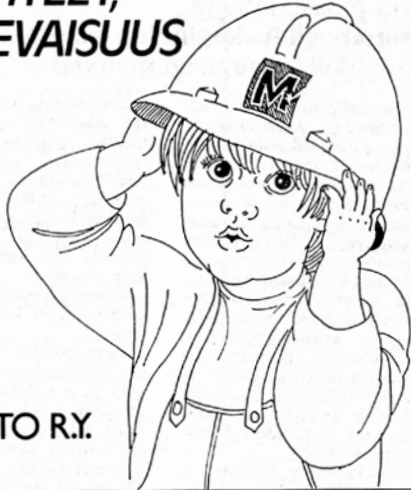
KOTKAN PIKAPAINO OY 1989 *Kotka*

HYVÄT TYÖOLOSUHTEET, TURVALLINEN TULEVAISUUS

Tavoitteet,
joiden vuoksi
teemme työtä.



METALLITYÖVÄEN LIITTO R.Y.



Työtön

Olit aina
jaloissa,
huomasitpa
lähtea

Valtio ja muut
vastuulliset

TEKOJEN TAKANA KEMIA

Kemiantyöntekijäin Liitto r.y.
Haapaniemenkatu 7-9 B
00530 Helsinki,
puh. 90-70 911

Haminassa työttömiä paljon, toimintaa vähän

Hamina tunnetaan satamastaan ja varuskunnastaan. Kymen läänissä se tunnetaan ikävä kyllä myös synkästä työllisyystilanteestaan. Kesällä työttömyysväliaikaisesti helpottaa, mutta talviaikana Haminan työttömyysluvut ovat selvästi läänin keskitasoa korkeammat. Keskimäärin Haminan työttömyys on talviaikana 6,5 - 8 % luokkaa, joka on kolmisen prosentin enemmän kuin läänissä keskimäärin.

Teollisuutta Haminassa ei juuri ole. Haminan johtavan työvoimaneuvojan Kaija Summasen mukaan Hamina kaipaisi juuri teollisuutta. Tärkeimpänä hän kokee esim. kokoonpanotyyppisen teollisuuden, joka ei kaipaa kovin korkeastikoulutettua väkeä. Haminan ongelma tutkimustulosten mukaan ei ole työttömien ikärakenne, vaan huono koulutusohja. Kaupungissa ei muutenkaan ole paljon työpaikkoja, joten kouluttamatomat ovat väliinputoajien asemassa.

Entisaikaan satama tarjosi henkireiän tilapäistyöttömille. Nyt tilapäisohjaajat alkavat olla katoavaa ammattikuntaa, joten työttömän arkeen ei Haminassa paljon henkireiä enää löydy.

Viime vuosien aikana Haminan on syntynyt runsaasti erikoisalojen työttömyyttä. Kirjapainon, meijerin ja vastaavien lopettaminen on tuonut työttömiä, joille ei oman alan töitä Haminan seudulta löydy.

Ei yhteyksiä seurakuntaan

Haminassa ei työttömillä ole

samanlaisia yhteyksiä seurakuntaan kuten Kotkassa. Haminan seurakunnan diakonissan Eija Piisolan mukaan järjestettyä yhteistoimintaa työttömien kanssa ei ole ollut. Piisolan mukaan sellaisesta ei ole niiden vuosien aikana, jotka hän on Haminassa työskennellyt, ollut puhetta.

Pappispuolta edustava Ismo Saarikoski mainitsee jonkinlaisiksi yhteistoiminnaksi kerran vuodessa alkoholiongelmaisille järjestettävän leirin.

— Pitkäaikaistyöttömyys ja alkoholiongelmat ainakin Haminassa tuntuvat pitkälle sivuavan toisiaan, mainitsee Saarikoski.

— Kaikki yhteistyö on tervetullutta, mahdollista työttömien leiriä tulisi pohtia yhdessä työttömien kanssa, toteaa Ismo Saarikoski. Tällaista aloitetta ei työttömien puolelta ole otettu esiin.

— Asia on mielenkiintoinen ja täytyy olla nyt odottavalla kannalla, jos Haminassakin tällaista toimintaa saataisiin viriteltyä, pohtii Saarikoski.

Myöskään Haminan Ammatillisella Paikallisjärjestöllä ei ole ollut suuremmin aktiivista yhteistyötä työttömien kanssa mitä tulee leiritoimintaan tai vastaavaan.

”Työttömän arki on yhtä pinnaa, siksi meistä niin moni juo paljon viinaa”, lauloi entinen haminalainen Pelle Miljoona aikanaan. Jottei niin kävisi, vaan aktiivista harrastusta löytyisi, täytyisi Haminasta löytää aktiivisti, joka panisi porukkaan liitettäväksi. Tekemistä varmasti riittää.

J.L.

Työttömyys merialalla

Jos mikä ammattiryhmä, niin merialan kansi- ja konemiehistö on kokenut rajun rakennemuutoksen ammatissaan viimeisten viiden vuoden aikana. Ehkä tätä sopisi kuvaamaan Suomen kauppalaivaston romahtaminen viime vuosina. Kun vuoden -83 päättyessä kauppalaivastomme määrä oli 2.359.749 bruttorekisteritöntä, niin viime vuoden vaihteessa se oli 885.259 brt. Varustamopiirit saivat hyvän kiristyskeinon siinä vaiheessa, kun Suomen pankki antoi luvan alusten siirtämisestä vieraan lipun alle ja tätä he ovat käyttäneet häikäilemättä hyväkseen saattaakseen ay-liikkeen selkää seinää vasten.

Nyt varustamat tarjoavat 6 kk:n ”mukavuuslippusopimuksia”, joissa viikottainen työaika on 56 tuntia ja nimellinen lomakorvaus sisältyy peruspalkkaan. Näin pyritään kiertämään viikottaisia työaikasopimuksia. Porkkanana sopimuksessa on verottomuus, mikäli laivan Suomessa oloaika jäävät alle 36:n. Mutta sopimusta tehdessä ei

saa takuuta verottomuudesta, vaan itsestään riippumattomista syistä saatat joutua verotettavaksi. Tämä sopimus edellyttää 6 kk työtä ilman vapaapäivää!

Tahtoisin vain kysyä, mikä ammatiliitto maissa suostuisi tekemään työehtosopimuksen näillä ehdoilla vuonna 1989? Entä mitä he sanoisivat sopimuksesta, joka saattaa saman ammatiliiton jäsenen näin eriarvoisten sopimusten piiriin, selityksenä työpaikkojen turvaamisen! Eihän laivapaikkakaan ole arvo sinänsä, hinnalla millä hyvänsä. Luulisin että monet vanhat ”seilorit” ovat menettäneet uskonsa suomalaisen merenkulun turvattuina työpaikkana ja etsittyneet maihin töihin.

Varustamat olivat joku vuosi sitten innokkaita tukemaan tätä kehitystä lomauttamalla ja irtisanomalla vanhoja ammattimiehiä. Saattaa olla, että pian näitä miehiä tarvittaisiin palvelukseen, mutta mistä heidät enää tavoitetaan. Ehkä he ovat löytäneet paikkansa maissa!

Suomen Merimies-Unionin

Itäkustin osaston jäsenistä 14,4 % on työttöminä ja 7,5 % on päätenyt mukavuuslippulaivaan töihin. Tuo työttömyysprosentti on yli kaksinkertainen paikkakunnan työttömyyteen verrattuna. SM-U:n koko jäsenistön työttömyys on 6,5 prosentin luokkaa. Tämäkin taas johtune osaltaan siitä, että 500:n työttömyyspäivän jälkeen jäsenyys liitossa katkeaa.

Merialan työttömän on tavalista vaikeampaa suunnitella elämäänsä. Matkalaukku täytyy olla jatkuvasti pakattuna, sillä lähtö laivaan saattaa tulla samana päivänä. Myöskin siinä täytyisi ehtiä hankkimaan lääkirintodistus, sillä se hankitaan vasta työpaikan varmistuttua.

Tämä käy pitemmän päälle hyvin stressaavaksi, kun suunnitelmia voi tehdä vain perjantai-ilta maanantai-aamuun. Tämä lienee etupäässä nuorten ja yksinäisten ihmisten ammatti.

Pentti Häkkinen

Valtakunnallinen työttömien talkooleiri kiittää

Kiitoksemme Kuopion Sirkkulanpuiston toimintayhdistykselle joka oli kutsunut työttömät eri paikkakunnilta talkooleirille rakentamaan Kuopion kaupungilta saamaansa ränsistynyttä rakennusta käyttökuntoon.

Erikoisesti kiitämme Kuopion seudun työttömiä, asunnottomia, alkoholi- ja moniongelmallisia jotka tulivat meidän ulkosavolaisten kanssa hyvin toimeen. Aira Iivari ansaitsee kiitoksemme hyvänä ruoan hankkijana. Jonka hankkimalla sapuskalla saimme täyttää vatsamme. Kiitos myös Eikalle talkoohankinnan päällikölle hänen uurastuksestaan ”Selvän pelin” ohjaimissa. Ja kaiken takana oivalle tukijallemme UPI:lle joka antoi hyviä vinkkejä miten elää vaikeissakin olosuhteissa. Olisipa joka paikkakunnalla samanlaiset tukihenkilöt niin maailma muuttuisi nopeassa tahdissa paremmaksi.

Kiitos myös Luttisen Jukalle joka Työttömien valtakunnallisen valtuuskunnan varapuheenjohtajana, Oulun työttömien puheenjohtajana ja eduskunnan työttömyysurva-toimikunnan työttömiä edustavana jäsenenä oli mukana meillä eri kohteissa tehdessämme vierailuja Ensisuolaan ja Kuopion kaupungin eri hallintoharjojen edustajien puolelle. On opittava poistamaan ongelmat ja voittamaan vaikeudet jotka ovat edessämme.

Mukana olleet talkooleiriläiset

Kiitos

Kotkan työttömät kiittävät Kotkasta pois muuttavia ev.lut. seurakunnan pastoreita Toivo Loikkasta ja Pertti Tenhovaaraa yhteisistä leirihetkestä ja ajatusrikkaista keskustelutilaisuuksista joissa saimme olla mukana. Toivomme, että yhteistyömme jatkuu teidän seuraajanne kanssa yhtä hedelmällisenä kuin tähänkin asti.

Kotkan työttömien toiminta jatkuu syyskuudellakin Karhuvuoren Nuorisosalossa Kukkula-polku 1 lähemmin ilmoitettavana aikana.

Vaikka Työväenopistoon ei työttömien omaa piiriä tulekaan, kehoitetaan kaikkia työttömiä osallistumaan Työväenopiston toimintaan niissä rajoissa kuin se on ilman tuloellista rajoitusta mahdollista.



Työttömien mies eduskunnassa — Jukka Luttinen.

OULUN KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Herra puheenjohtaja Arvoisat valtuustoryhmien puheenjohtajat Hyvät apulaiskaupunginjohtajat

Oulun työttömien toimikunta on järjestänyt kansalaisvetoomuksen ja nimiadressin kevään ja kesän 1989 aikana asiakohdassa mainitulla tunnuskella. Adressin teksti on seuraava: "Inhimillisen elämän perusoikeus on työtä, asunto ja riittävä toimeentulo. Antakaa tukenne työttömien toiminnalle kirjoittamalla nimenne kansalaisvetoomukseen askarteluvierastaan (työpaja), kokoumismistilojen, oman ohjaajan ja kaupungin avustuksen puolesta. Tämä toiminta on työllisyyslain mukaista ja kuuluu kunnan toimialaan; tästä on tehty mm. eduskuntakysely n:o 288/87".

Vetoomuksen on allekirjoittanut yli (3000) henkilöä yhteiskunnan vaikuttajista aina laita-puolen kulkijoihin asti.

Vaatimuksemme perusteluina esitämme seuraavaa: Oulussa on toiminut aktiivisesti vapaaehtoinen työttömien toimikunta, jonka toiminta perustuu työttömien omaan haluun tehdä itse jotakin sekä kehittää uusia ideoita ja virikkeitä oman elämän laadun

parantamiseksi. Emme ota kantaa uskuntoon, emmekä toiminna poliittisena järjestönä, toiminnassa mukana olevien henkilökohtaisen vakaumukseen emme puutu, vaan olemme käyneet kamppailua paremman työllisyyden ja toimeentulon puolesta niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti. Olemme puolustaneet oikeuksiamme, koska työttömyys voi kohdata ketä tahansa.

Työttömyyden poistamiseksi ei siten voi myöskään olla jotain yhtä ja ainutlaatuisia patenttiratkaisua, vaikka työttömyys on tullut jäädäkseen. Siltikään ei työttömyyttä ja sen aiheuttamia ongelmia voi eikä saa hyväksyä. Tärkeintä kuitenkin tulee ratkaissuissa olla se, että ne ovat ensisijaisesti inhimillisiä, rehellisiä, oikeudenmukaisia, eivätkä ne ratkaisut koskaan saa johtaa siihen, että vain ja ainoastaan taloudellisesti auttamalla autetaan ihminen yhteiskunnasta syrjään. Työttömiä ei koskaan tulisi nähdä vain tilastoissa numeroina tai prosentteina, vaan ihmisinä muiden joukossa.

Oulussa työttömien toimeentulo on ollut yleislakosta 1956 alkaen, mutta pysyvästi vuodesta 1976.

Kiitämme kaupunkia siitä, että se on tarjonnut mahdollisuuden käyttää säännöllisesti viikottain kokoumismistiloja sekä antanut tilat lentopallon pelaamiseksi. Tapaamisissa on käsitelty ajankohtaisia työttömien asioita. Olemme pyytäneet myöskin eri alojen asiantuntijoita alustamaan mm. työvoimatoimistosta, sosiaalitoimistosta, raittius-, kulttuuri- ja nuorisotoimistosta, urheilu- ja liikuntatoimistosta, työväenopistosta sekä seurakunnan ja diakoniatöiden edustajia, kaupungin luottamushenkilöitä ja jopa kaupunginjohtoa. Samoin olemme itse järjestäneet retkiä, leirejä, elokuvia yms. sekä tutustumiskäyntejä mm. Oulun Yliopiston Linnanmaan kasviteolliseen puutarhaan, Valion meijeriin Maikkulassa jne. Olemme saaneet askarrella seurakunnan askarteluhuoneesta, Asemakatu 6, josta on myönteiset kokemukset, vaikka tilat ovat vaatimattomat ja puutteelliset (pommisuoja).

Tämä toiminta on ollut suuresti kaupungin myöntämien määräraha-avustusten varassa. Mm. viime vuonna kaupungin

budjettiin oli meille myönnetty 1500:- mk ja aikaisempina vuosina olemme saaneet kaupunginhallituksen varoista 5000:- mk, joten nyt toivomme huomattavampaa budjettiaavustusta (22 000:- mk).

Kaupunki on myös myöntänyt hiukan helpotusta uimalippuihin työttömille sekä yhden 25 matkan bussilipun puoleen hintaan. Kun meillä oli edustaja työllisysoimikunnassa, niin yhteydenpito pelasi hyvin kaupungin ja työttömien välillä. Tällä oli työllistävä vaikutus, kun oli suora yhteys työttömiin ja virkamiehiin.

Kävijöitä 8 kk:n aikana on ollut 1422, joista eri henkilöitä 310. Toiminta edustaa laajasti Oulun työttömiä, eikä ole mikään salaseura.

OLEMME VAATINEET työpajaa, jossa voidaan tehdä käsitöitä, puutöitä, askarrella yms. Siellä voi esim. korjata polkupyöriä, huonekaluja, soutuveneitä ja pieniä vikoja omista autoista. Lisäksi harrastuksia voi olla matonkudonta, kankaanpainanta, ompelutyo, valokuvaus, opintotoiminta jne. Työpajaa käyttäisivät etupäässä työttömät, mutta nekin, joilla ei ole työkaluja eikä tiloja, mutta on halua ja taitoa. Uskomme, että työpajaa tulisivat käyttämään useat kymmenet henkilöt ja jopa enemmänkin. Etusijalla ovat nuoret työttömät, pitkäaikaistyöttömät ja vajaakuntoiset ja muut.

kokoumismistiloja, joka toimisi työttömien informaatiopisteinä ja sosiaalisen tilana. **omaa ohjaajaa**, jonka tehtävä on organisoida koko toiminta, ja tämä ohjaaja on kaupungin palkkaama, joka toimii uskottuna henkilönä asiakkaille ja pitää yhteyttä eri hallintokuntiin ja virastoihin.

budjettiin varattavaa vuotuis-ta määräraha-avustusta, jota anomme nyt 22 000 mk, joka tulee harrastus-, virkistys- ja sosiaalisen käyttöön

TOIMINTA TULISI SIIJOIT-TA A

TYÖTTÖMYYS SYKSYLLÄ 1987

Työttömiä.....	130 000
Piilotyöttömiä.....	54 000
Vajaatyöllisiä.....	47 000
Työttömyyseläkkeellä.....	69 000
Vuoden aikana työttömänä olleita.....	372 000

EERON HUOLTO

Eero Makkonen

Kodinkonehuolto OULU p.949 680 543



KAMPAAMO

Elegans

Kirkkokatu 11 B, 3:s kerr.
Oulu (Kalevan talo) puh. 12 833
Erja Rekilä

HYVÄÄ KÄYTTÖTEKSTIILIÄ
KOKO PERHEELLE
Tori- ja vaatemyynti

T:mi LUTTINEN

Tervakukkatie 24 J 2, 90580 Oulu Puh. 981-391 556

Eduskunnalle ja hallitukselle

Asia perusturva uudistuksen toteuttaminen vuoden 1990 budjettiin.

Arvoisat kansanedustajat

Inhimillisen elämän perusoikeus on työ, asunto ja riittävä toimeentulo. Perusturvan vähimmäistaso onkin Suomessa häpeällisen alhainen. Työttömyysturvan peruspäiväraha on vain 86 mk ja käteen jäävä kuukausitulo noin 1500 mk. Toisen puolison ansiot pienentävät päivärahaa jo 4310 mk:n kuukausitulosta lähtien muodostaen pieni- ja keskituloisilla vaikean köyhyysloukun. Vuoden aikana noin 200 000 suomalaista joutuu tyytymään peruspäivärahaan tai sen osaan. Myös osa-aikatyössä usein vastoin tahtoa olevien toimeentulo on heikko, koska palkka on riittämätön ja työttömyysturvassa on aukkoja. Sairausvakuutuksen vähimmäispäiväraha ja -aityysraha on 52 mk/pv, samoin opiskelijoiden toimeentulo on heikko.

Siksi kansalaiset joutuvat turvautumaan sosiaalitoimiston myöntämään toimeentulotukeen. Se aiheuttaa nöyryyttävää luukulta luukulle juoksemista ja selontekoa yksityiselämästä. Toimeentulotukea sai vuonna 1987 163 619 kotitaloutta, joihin kuului 295 009 henkilöä. Vähimmäisturvan varassa elävien lisäksi Suomessa on paljon muitakin köyhiä.

Työttömyysturvan peruspäivära-

ha sekä sairausvakuutuksen vähimmäispäiväraha ovat vuodesta 1972 lähtien jääneet jälkeen jopa elinkustannusten noususta, joten niiden ostovoimakim on alentunut. Samanaikaisesti kuitenkin ansiotaso ja kansantalo ovat nousseet selvästi elinkustannuksia enemmän.

Siis Suomi rikkoo karkeasti YK:n ihmisoikeuksien julistusta ja hyväksymäänsä yleissopimusta. Vähintään olisi pitänyt huolehtia siitä, että perusturva kehittyä ainakin yhtä paljon kuin kansallinen varallisuus, jota osoittaa bruttokansantuote. Vastuussa asiasta ovat maan hallitus ja eduskunta. Tosin eduskunta on toistuvasti kiinnittänyt huomiota sosiaaliturvan vähimmäisetuuskien alhaisuuteen ja sen aiheuttamaan ihmisten juoksemiseen luukulta toiselle. Mutta se ei ole pakottanut hallitusta noudattamaan lakeja eikä ole ryhtynyt korjaamaan lainsäädäntöä.

Myös eduskunnan oikeusasiamies on kertomuksessaan 15.4.1988 kiinnittänyt huomiota moniin tärkeisiin sosiaaliturvan epäkohtiin. Samoin ovat kaksi peräkkäin työskennellyttä sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta on esittänyt 17.3.1989 parannuksia työllisyyslakiin ja työttömyysturvaan, jotka on luovutettu eduskunnalle, hallitukselle ja eri ministeriöille. Vaatimuksemme ovat

oikeutettuja ja kohtuullisia:

— työtä kaikille (perustuslaki 6 § 2 mom.) ja kunnan palkka yhdestä työstä ilman ylityitä ja työtahdin kiristämistä

— työttömien peruspäivärahaaksi 3.000 mk/kk verottomana yhdeltä luukulta — päivärahahan suuruus sidottava indeksiin

— peruspäivärahaaksi 140 mk/viikotta p:nä vuok, lapsikorotukseksi 25 mk jokaiselta lapselta, vastaavat korotukset ansiosidonnaisen päivärahahan

— puolison tulot eivät saa vaikuttaa päivärahahan

— karensit ja muut rajoitukset poistettava

— ansiosidonnaisen päivärahahan kaikki rajoitukset poistettava

Kaikki pienet tulot on vapautettava kokonaan verotuksen ulkopuolelle maksamahan jo välttämättömissä kulustustavaroissa erilaisia maksuja ja liikevaihtoveroa. Terveyskeskuskasvakuutusta emme hyväksy.

Esitämme kaksi jatkotoimenpidettä, jotka ovat:

1) Järjestetään kansalaisliikkeiden yhteinen budjettiriihi elokuun lopussa Senaatintorilla samaan aikaan kuin hallituksen budjettiriihi. Työttömät järjestivät -85 elokuussa vuodelle 1986 vaihtoehtobudjetin Senaatintorilla miten tähän maahan saadaan täystyöllisyys ja mistä hoidetaan rahat täystyöllisyyden hoitoon, tästä on ollut hyvin myönteiset kokemukset, joten nyt tarvitaan paljon laajempaa vaihtoehtobudjetia, koska tyytymättömyys Holkerin hallitukseen on hyvin suurta.

2) Valmistaudutaan järjestämään eduskuntatalolla suurmielensoitusta syyskuun lopulla, ellei hallitus anna kansalaisliikkeitä tyydyttävää budjettiesitystä eduskunnalle.

Arvoisat kansanedustajat, luottamuksemme voitte palauttaa toteuttamalla heti perusturva-uudistuksen ilman korulauseita.

Helsinki 26 p:nä toukokuuta 1989

Valtakunnallinen
työttömien valtuuskunta
Jukka Luttinen
varapuheenjohtaja

SIIVOUS-LUTTINEN

Simpsonitie 6 B 12, 90560 Oulu.
Puhelin 981-349 712

Oulun Tehosiivous
Puh. 981-572 987

Jättikivenkatu 6 A 6 puh. il. 393 879
90240 OULU

Uusin työvoimatutkimus:

Piilotyöttömiä 54 000, vajaan työllisiä 47 000

Piilotyöttömiä oli vuoden 1987 lopulla 54 000. Samaan aikaan vajaan työllisiä luokiteltuja oli 130 000 työttömän lisäksi 47 000, ilmenee työvoiman vuosihaastattelun uusimmista tiedoista, jotka Tilastokeskus on nyt julkaissut.

Piilotyöttömiksi katsotaan työtä vailla olevat työikäiset ja -kykyiset henkilöt, jotka eivät aktiivisesti etsi työtä, vaikka heillä olisi mahdollisuus ottaa vastaan työtä. Normaalissa työvoimatilastoissa heidät luokitellaan työvoiman ulkopuoliseksi väestöksi.

Piilotyöttömien määrä on 1980-luvulla pysynyt suurin piirtein ennallaan. Vuosittain on piilotyöttömien määräksi Tilastokeskuksen tutkimuksissa arvioitu 45 000—57 000. Viime vuosikymmenen lopun pahoina työttömyysvuosina piilotyöttömien määrä arvioitiin suuremmaksi — vuonna 1978 jopa 100 000:ksi.

Vajaan työllisiä katsotaan henkilöt, jotka ovat joko vasten tahtoaan osa-aikatyössä tai muuten vain osan viikkoa työssä. Vajaan työllisten määrä on 1980-luvulla ollut laskusuunnassa. Vuonna 1982, jolloin heidän määränsä ensimmäistä kertaa tilastettiin, se arvioitiin 75 000:ksi.

Työttömiä oli syksyllä 1987 tämän tutkimuksen mukaan 130 000, mikä on 5 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Uusien tilastointiperusteiden mukaan tähän lukuun ei enää sisäl-

ly työttömyyseläkkeellä olevien lukumäärää.

Työttömyyden uhreja 300 000

Muista tilastoista ilmenee, että työttömyyseläkkeellä oli syksyllä 1987 runsaat 69 000 ihmistä.

Kun lasketaan yhteen työttömien, piilotyöttömien, vajaan työllisten sekä työttömyyseläkkeellä olevien lukumäärät, voidaan sanoa, että syksyllä 1987 työttömyydestä eri tavoin kärsimään joutuneita oli yhteensä 300 000.

Niiden lukumäärä, jotka haastattelua edeltäneiden kuu-kauden aikana jossain vaiheessa olivat työttömiä, oli yhteensä 372 000. Tässä otetaan huomioon vain "varsinainen" työttömyys — esimerkiksi piilotyöttömyyden huomioon ottaminen suurentaisi lukua vielä tuntuvas-
ti.

Tutkimuksesta ilmenee myös, että 1980-luvulla kokopäivätyötä tekevien palkansaajien halukkuus siirtyä pysyvään osa-aika-työhön on vähentynyt. Sen sijaan halukkuus siirtyä tilapäiseen osa-aikatyöhön on kasvanut.

Päivähoito-ongelmat

Piilotyöttömyys ja osa-aikatyön yleisyys ovat osittain yhteydessä lastenhoito-ongelmiin, joi-

ta tilasto myös valaisee.

Silloin kun jompi kumpi vanhemmista kuuluu työvoimaan, yli puolessa eli 54 prosentissa tapauksista alle kouluikäiset lapset ovat hoidettavana kotona äidin, isän, muun perheenjäsenen tai sukulaisten huostassa.

Kunnallisten päiväkotien osuus oli 18 prosenttia, kunnallisen ohjatun perhepäivähoidon osuus 17 prosenttia. Muut hoito-
muodot — kotiin palkattu apulainen, yksityinen päiväkoti tai muu perhepäivähoito — kattoivat yhteensä 11,1 prosenttia tapauksista.

Yli työllistetyt

Vuosihaastattelun tiedot viittaavat siihen, että yli- ja sivutoiden tekeminen on jonkin verran yleisempää, kuin juokseva työvoimatilasto kertoo.

Syksyllä 1978 ylitöitä teki 248 000 ihmistä ja sivutoita 171 000. Kumpikin lukumäärä on suurempi, kuin työvoimatutkimuksen neljännesvuosittilastoista saatava keskiarvo.

Vaikka syksyn 1987 jälkeen työllisyys on parantunut, tutkimuksen tiedot muistuttavat siitä, että työttömyysongelma on laajempi ja monitahoisempi kuin kuukausittain julkaistava työttömien työnhakijoiden lukumäärä kertoo. Myös työmarkkinoilla vallitseva epäsuhta "yli-työllistettyjen" ja työttömyydestä eri tavoin kärsivien välillä on syvempi, kuin usein kuvitellaan.

Perti Honkanen

Kansakunnan tiedottajille

Oli puheenne kaunista valhetta vainen.

Muistatko Te SAK:n tiedottajat ketään erikseen jaottelematta, miten Te SAK:n Rauhanpäivillä pidetyssä lehdistön suljetussa tilaisuudessa puhuitte kaunisti työttömyyden poistamisesta. Ja lupasitte mikäli se olisi Teidän vallassanne tehdä kaiken voitavanne työttömien hädän alaisen aseman parantamiseksi. Miksi peruitte pyhät lupauksenne. Vain Metallin ja Kemian johto ovat joskus olleet työttömänä siltä näyttää.

Kolmekymmenluvulla jos rasvanahkainen työmies teki lakon, hänet leimattiin Kommunistin polttomerkillä. Maaailma on kui-

tenkin pyörinyt eteenpäin. Kahdeksankymmen-luvulla lakkoilevat jo kaikki ammattikunnat aina armeijan upseeristoa ja kirkonmiehiä myöten.

Tavallinen työmies siirretään työttömyyskortistoon. Ja kaikille mahdollisille ammattialoille luodaan reservit, joihin viitataan kun jokin ammattialan työläiset tekevät lakon, että pysyäkään aloillanne onhan toisia tulijoita tilalle jos ei työ kelpaa työttömiä on tuolla portin takana.

Nyt ei ole enää kommunistit ja "kunniallinen" kansa vastakkain. On Suurpääoma ja sen palvelijat ja työpaikanomaavat A-luokan ihmiset ja sitten päähän potkitut B-luokkalaiset. "Niin

muuttuu maailma Eskoseni", sanoi Nummisuutarin Topias pojalleen aikanaan. Niin näyttää muuttuvan.

Täytyy vain sanoa Ilkan sanoilla "ei oikeutta maassa saa se ken itse ei sitä hanki, ken vaivajansa valittaa on vaivojensa vankei." Näin elää Ilkan työt kukaan kaasan suussa, hän eli niin kuin Suomen mies ja kuoli hirsipuussa. Emme tahdo hirsipuuhun. Tahdomme elää.

Kehityksen pyörä pyörii ja me sen mukana. Työttömät herätäkää, kaikki päähänpotkitut nousekaa, herätäkää sukupuolesta, uskonnosta, poliitikasta riippumatta taisteluun ihmiskunnan oman puolesta, sotaa ja väkivaltaa vastaan.

NIMIM. SERGEI



Työttömiä alamaaisia eduskunnan rappusilla. Vastajaat, vastavat, vuorossa kansanedustaja Stenius-Kaukonen.

Heikki Haapala:

Näin perustettiin eduskunnan perusturvatyöryhmä

10.5.1988 perustettiin eduskunnassa erikoislaatuinen perusturvatyöryhmä. Se ei ollut mikään eduskunnan virallinen elin, vaan ryhmien vapaaehtoisesti muodostama.

Aloitteen työryhmän perustamisesta teki Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta, joka kirjelmässään 4.3.1988 esitti eduskuntaryhmille yhteisiä neuvottelujä perusturvan parantamiseksi. Samalla valtuuskunta ehdotti, että työttömien peruspäivärahaa korotetaan asteittain kolmen vuoden aikana niin, että päivärahan suuruudeksi tulee 3.000 markkaa kuukaudessa verottomana.

Samalle tasolle työttömät esittivät korotettavaksi muunkin perusturvan, mm. eläkkeet ja opintotuen.

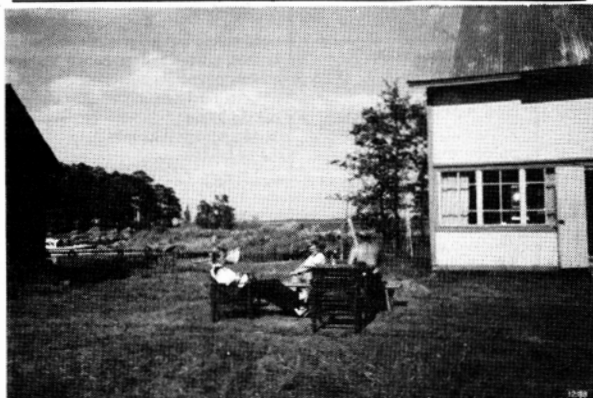
Työttömien valtuuskunta pyysi eduskuntaryhmiltä vastauksia 31.3.1988 mennessä. Useat ryhmät lähettivätkin varsin myönteisiä kannanottoja — varsinkin suhteessa ryhmien väliseen yhteistyöhön ja päivärahan asteittaiseen korottamiseen. Vastaus-
ten perusteella valtuuskunta kut-

sui kaikki eduskuntaryhmät yhteiseen neuvotteluun eduskuntatalolle 10.5.1988.

Tässä tilaisuudessa ryhmät siten perustivat yhteisen perusturvatyöryhmän, jonka puheenjohtajaksi tuli kansanedustaja Jouko Skinnari (sd) ja varapuheenjohtajaksi Eeva Kuuskoski-Vikmatmaa (kesk). Työttömien valtuuskunta sai nimetä siihen oman edustajansa, joksi tuli Jukka Luttinen Oulusta.

Tällä tavalla kansalaisjärjestö pani alulle merkittävän uudistuksen valmistelun ja sai itse edustajansa mukaan tähän valmistelutyöhön. Tämä menettely on hyvin tärkeä demokratian ja eduskuntaryön kehittämisen kannalta.

Työryhmän työ näytti kanger-televan pitkään. Kun se sitten 2.6.1989 toi julkisuuteen yksimielisen esityksensä, ei voi välttää vaikutelmaa, että sen työlle antoi vauhtia eduskuntatalolla 26.5.1989 järjestetty perusturva-
mielienosoitus.



Seesteistä kesäleiritunnelmaa vuodelta 1988.

JATKUU SIVULTA 5

porttikopissa koppelakkinen vartioi yhtiön ikiomaa sisällä haisee lipeä mutta tehdassalissa ei puhuta politiikasta kuin leivästä

Ilta on hiljaa kuin pysähtynyt pesukone ja lapsen sininen yöpaita narulla koivun alla

ja linnun vihellys läpi betoniseinän mustarastas niin hennosta kurkusta niin paksun vastuksen läpi jaksaa herkkä huilu

sitäkin ihmettelen taas illalla kun kukaan ei tule ainostaan hämää yli pihan.

Lapsen luoma paperinen purjeveen seilaa aavalla seinällä vihreä paperipurje lepattaa yli kaupun meren

elämä on eksymistä kotiin etsimistä.

Ammattiosastot tervehtivät työttömiä antaen tukensa heidän taistelulleen työpaikkojen ja toimeentuloturvan puolesta.

Järviseudun Metallityöväen ammattiosasto 366

Paperiliiton Varkauden osasto n:o 14

RL os. 265 Tikkurila

Metallityöväen Liitto

Helsingin osasto ry

Kuopion seudun työttömät toimik.

Pj. Aira Iivari
puh. 223381

USKON, TOIVON ja RAKKAUDEN PUOLESTA!

Hyvää jatkoa lukijoille!

Kotkan seurakunta

ASUKASLIITTO ry.
Vuokralaisneuvonta
Puh. 90-716 921



Soppaa ja sielunhoitoa a'la Kotkan työttömät.

Kotkan työttömien toiminnasta

Kotkan työttömät ovat toimineet alkuvuoden 1989 aikana seuraavasti.

Juttutupa tilaisuuksia on ollut neljä kertaa. Alustajina on tilaisuuksissa ollut seuraavasti: Jorma Ahvenainen RL:n Kouvolan aluetoimistosta, Vappu Halme Lankilan sosiaalitoimistosta, Eero Koukkula Kaupungin henkilöstöpäällikkö, Jatta Moilanen Mepan toimistosta, Keijo Yrjölä SNS seuran puheenjohtaja, Lauri Ålander Asukasliitosta.

14 tilaisuutta Karhuvuoren nuorisotalossa. Ohjelmassa musiikkia, pingis, biljardi, shakki, ym. muita pelejä. Verkon paulaus ja parsimiskurssi, vetäjänä Eeva Hasu ja Tauno Leinonen.

Leirit Ristinien kurssikodissa. Ev.lut srk:n toimesta työttömien valtakunnallinen leiri Vahermaalla KRL:n kurssiko-

dissa. Valtakunnallinen työttömien talkooleiri Kuopiossa Sirkkulanpuiston toimintayhdistyksen toimesta Sirkkulanpuiston kokous ja kirpputorin kunnostamiseksi ja vastaanottoasuntojen rakentamiseksi.

Yhden päivän ulkoilupäivä Mussalon Niinilahdessa. Kymenlaakson terveystintaman terveystarkastus Pekkasen koululla. Kukkulanpolun nuorisotalolla pidettiin myös tikka kisat, joissa parhaat saivat palkinnon 25.4.1989 pidetyssä tilaisuudessa.

Ristinienessä vierailivat luennointisijoina Pekka Tiainen Työvoimaministeriöstä ja Toivo Koivisto Työpaikkojen Rauhantoimikunnasta. Vahermaalla luennointisijoina olivat Terveystintaman lääkäri Vuori ja työttömien valtakunnallisen valtuuskunnan varapuheenjohtaja Jukka Luttinen.

Kotkan Lääkärikeskus

Kotkankatu 10
Pajamäenkatu 25

Hammaslaboratorio AHTI VANHALA

Keskuskatu 13 A, puh. 112 29
48100 Kotka

Hammaslaboratorio FRANSAS-HOLOPAINEN

Kirkkok. 30, puh. 155 74.

Erikoishammasteknikko ALLAN HARTIKAINEN

Vesitorinck. 2 C 1. kerr. Karhula,
Linja-autoaseman vastapäätä
AJANVARAUS 9-17, puh. 662 14.

Kukka- ja pitopalvelu SISO OINONEN

Itäkatu 7, puh. 181 006
48100 Kotka

KOTKAN LEIPÄ Ky

Itäkatu 2, puh. 113 86
48100 Kotka

Sirkkulanpuiston Toimintayhdistys ry

Kuopio — Likolampi
puh. 971-115 518, 223 381
Asuntojono

Kymenlaakson Terveystintama on työttömien tukena

KANSAN RAITTIUSLIITTO ry.

Luotsikatu 13 00130 Helsinki
puh. 90-175 968, 175 962,
175 973

SAVARTE · ART TAIDETTA

SARI HEIKKINEN

Korkeavuorenkatu 6
48100 KOTKA
Puh. (952) 13 841
Kirjakauppa
Vanha palloasema
Puh. (952) 13 833

TUNTURI
Kotimaiset **TUNTURI POLKUPYÖRÄT**
• Kevytkaupunkia - kestäviä
Tule valitsemaan oma TUNTURISI laajasta PYÖRAVALIKOIMASTAMME
PYÖRÄTALO ULKOILU KOTKA
KULUTTAJA LUOTTAA TUNTURIIN

Kotkan Ammatillinen Paikallisjärjestö r.y.

Kotka



*Haalaukset, Kivitalokäsitteet,
Taitelijantarvikkeet, Kehystykset*

Ritvan Kangas ja Kehys

Keltakalliontie
48770 KARHULA ☎ 952 608020



Suomen Rauhanpuolustajat ry Työpaikkojen rauhantoimikunta

ASEVARAT TYÖLLISYYDEN HOITOON!
TYÖPAIKKOJEN RAUHANKOKOUS ESPOOSSA
Loppiaisena 6.-7.1.1990
Espoon Kulttuurikeskuksessa Kaupinkalliontie 10

Kymmenen työryhmää, luentoja, keskusteluja, näyttelyjä ym. Todellinen rauhantyön seminaariviikonvaihe jossa jokainen läsnäolija voi vaikuttaa omalla panoksellaan.

Työtön:

Ota asia esille ammattiosastosi kokouksessa, ilmoittaudu lähtijäksi. Perinteisesti ay-liike on tukenut kiitettävästi rauhantyöhön osallistuvia jäseniään.

Kaikki työttömät ja työttömyysuhan alla olevat sekä muut rauhantyöstä kiinnostuneet TERVETULO!

Järj. Työpaikkojen rauhantoimikunta
Puh. 90-6946066

Majoitusvaraukset mm. Tapiola Garden Hotel Puh: 90-461711

Saiwest Oy

nopeaa, luotettavaa linja- ja jakeluliikenteen kuljetuspalvelua.

Tel. 952—288 577
Fax 952—288 413
Telex 53 264 sofi

Saiwest Oy

Jylpyntie 13—15,
Kotka 48230

Rikotaanko Suomessa lakia perusturvaa säädettäessä?

Suomessa on säädetty laki yleissopimuksen noudattamisesta vuonna 1975. Lisäksi lailla on määrätty hallituksen tehtäväksi korottaa työttömyyspäivärahaa sekä sairausvakuutuksen ja äitiyspäivärahan vähimmäisetuuksia, jos maan ansiotaso olennaisesti nousee.

SKP(y):n mukaan näitä lakeja rikotaan rikeästi. Samalla aiheutetaan sadoille tuhansille toimeentulovaikeuksissa eläville ihmisille kohtuuttomia taloudellisia vaikeuksia ja poljetaan heidän ihmisoikeuksiaan. Sen vuoksi pitäisi myös selvittää, onko mainituilla laeilla köyhien kannalta mitään juridista merkitystä vai saako niitä vapaasti rikkoa.

SKP(y) vaatii myös palautettavaksi vähimmäisetuuksien reaaliarvon sekä ryhtymään toimenpiteisiin, joilla turvataan mainittujen lakien täysimääräinen toteuttaminen.

Perusturvan taso pahasti jälkeensä jäänyt

SKP(y) perustaa näkemyksensä virallisiin tilastoihin, jotka osoittavat perusturvan vähimmäisetuuksien pahaan jälkeensä jääneisyyttä. Esimerkiksi työttömyysturvan peruspäiväraha, sairausvakuutuksen ja äitiyspäivärahan vähimmäisetuudet olivat 1980-luvun alkuun mennessä jääneet kansantulon kehityksessä jopa 50 prosenttia.

Jopa päivärahajen ostovoimakin oli vuonna 1987 alempi kuin v. 1972 ja ansiotasoon ver-

rattuna jälkeensä jääneisyys oli noin 20 prosenttia. Varsinkin ns. elvytyskaudella hallitukset pääsivät päivärahat laskemaan romahdusmaisesti.

Kunnan perusturva yhdeltä luukulta

SKP(y) nojaa kannanotonsa myös eduskunnan oikeusasiamiehen vuosi sitten esittämään kertomukseen, jonka mukaan perusturvan taso on riittämätön ja tilanne kansalaisten kannalta alentava.

Keskuskomitea vaatii pikaisesti toteutettaviksi helmikuussa 1989 muistionsa jättäneet Toimeentulokityöryhmän esitykset. Niitä ovat mm. tasokorotukset, vähimmäisetuuksiin, niiden sitominen TEL-indeksiin ja maksaminen yhdeltä luukulta (kelalta).

Työryhmä esittää myös opiskelijoille perusturva, jonka varassa voi elää ja opiskella ilman velkaa sekä parannuksia perusturvan myöntämismenettelyyn.

Toimeentulokityöryhmän esittämä perusturvan taso SKP(y) pitää kuitenkin riittämättömänä ja vaatii, että uudistuksen lähtökohdaksi otetaan 3 000 markkan kateen jäävä kuukausitulo kaikille.

Tarvitaan joukkotoimintaa

SKP(y):n mielestä perusturva koskevat lakien rikkomukset ovat niin ilmeiset, että oikeuskanslerin pitäisi niihin ehdottomasti puuttua.

Samalla kun SKP(y) toivoo pikaisesti korjausta asiaan se on varautunut pitkäaikaiseen oikeustaisteluun. Ennen kaikkea tarvitaan joukkotoimintaa nyt

Eduskunnan perusturvatyöryhmä 2.6.1989

Sosiaalietuuksien takaaman vähimmäisturvan parantaminen

Yleistä

Suomessa on viime vuosina käyty vilkasta keskustelua köyhyydestä, syrjäytymisestä sekä perusturvan riittävästä. Keskustelun pontimena on paljolti ollut kansantaloutemme suotuisa taloudellinen kehitys ja palkansaajien reaaliansioiden nousu. On kysytty, onko sosiaalista perusturvaa ja sosiaalietuuksien takaama vähimmäistoimeentuloa kohennettu riittävästi kansantalouden kasvaneet voimavarat huomioon ottaen. Keskustelussa on vaadittu muun muassa vähimmäisetuuksien tason korottamista ja yhtenäistämistä vähimmäiseläkkeen tai tätä korkeammalle tasolle.

Eduskunnan perusturvatyöryhmä on pyrkinyt omalta osaltaan selvittämään erityisesti sosiaalietuuksien vähimmäisturva-osa olevia puutteita ja väliinputoamistilanteita sekä nimeämään vuoden 1990 tulo- ja menoarvion laatimista silmälläpitäen vähimmäisturva kiireellisimmän toteutettavat parannukset. Työryhmä ei ole arvioinut vähimmäisturvan kehittämiskohteiden kiireellisyysjärjestystä suhteessa muihin budjettivarojen rahoitettaviin kehittämissankkeihin, eikä ole näin ollen voinut ottaa täsmällistä kantaa vähimmäisturva käytettävissä olevaan taloudelliseen liikkumavaraan. Työryhmä ei ole myöskään käsitellyt sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, jotka ovat olennainen osa kansalaisten perusturvaa ja joissa tapahtuvat lisäykset tulee ottaa huomioon sosiaalietuuksien vähimmäistasoja mitoitettaessa. Tältä osin työryhmä katsoo, että vähimmäisturva mahdollisesti tapahtuvat menojen lisäykset eivät saa hidastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistä.

Työttömyysturva

Työttömyysturvan peruspäivärahan määrä on (1.7.1988 lukien) 86 markkaa päivässä eli 1849 markkaa kuukaudessa. Nettomäärä on henkilökohtaisista vähennyksistä riippuen 1500—1600 markkaa kuukaudessa. Päivärahaan maksetaan lisäksi lapsikorotusta, jonka määrä on yhdestä huollettavasta 387, kahdesta 580 ja kolmesta tai useammasta lapsesta 731 markkaa kuukaudessa. Peruspäivärahan määrää tarkistetaan 1.7.1989 lukien ansiotason nousua vastaavasti eli noin 10%:lla. Peruspäivärahan täysi määrä nousee tällä 95 markkaan eli noin 2040 markkaan kuukaudessa. Päiväraha maksetaan viideltä päivältä viikossa eli keskimäärin 21,5 päivältä kuukaudessa.

Peruspäivärahan mitoituksessa on pyritty taloudellisten mahdollisuuksien lisäksi ottamaan huomioon vähimmäistoi-

meentulon turvaavuus ja suhde alimpiin kokoaikatyöstä maksettaviin palkkoihin. Toimeentulotuen ns. laajan perusosan suuruus on yksinäisen henkilön kohdalla kuntaryhmästä riippuen 1584—1655 markkaa kuukaudessa. Toimeentulotuki on verovapaa. Alimmat kokoaikatyöstä maksettavat taulukkopalkat ovat noin 3800 markkaa kuukaudessa (netto yksinäisellä noin 3000 mk/kk). Vertailussa on otettava huomioon, että työsäkännistä sinänsä aiheutuu menoja.

Työttömyyskassan jäsenille maksettava ansioon suhteutettu työttömyyspäiväraha muodostuu peruspäivärahasta ja ansiososasta. Päivärahaan ei sisälly ansio-osaa, kun päivärahahan perusteena oleva kuukausipalkka on huoltovelvollisuudesta riippuen pienempi kuin 2000—3000 markkaa kuukaudessa.

Vuoden 1989 veroperusteet lisäsivät edelliseen vuoteen nähden yksinäisen peruspäivärahan varassa elävän työttömän käytettävissä olevaa tuloa noin 100 markalla kuukaudessa. Yhdessä peruspäivärahaan heinäkuun alusta tehtävän palkkion nousun edellyttämän korotuksen kanssa tämä merkitsee nettotuloissa runsaat 15%:n nousua. Huoltovelvollisilla lisäys on keskimäärin runsaat 300 markkaa kuukaudessa. Nettolisäykset aiheutuvat perusvähennyksen ja perhepoliittisiin vähennyksiin kohdistuneista muutoksista.

Osa-aikatyön ohella työttömyyspäiväraha saavien asema parane 1.7.1989 lukien sekä turvan tason, että keston osalta. Vähimmäiskesto pitenee tämänhetkisestä noin 5 kuukaudesta 18 kuukauteen.

Peruspäivärahan korotusta arvioitaessa on otettava huomioon mahdolliset verotuksessa tapahtuvat muutokset veroudistuksen edetessä sekä se, että työttömyysturvaetuuksiin tehdään käytännössä ansiotason yleistä nousua vastaavat tarkistukset. Ansiotason reaalikasvuksi on arvioitu lähivuosina noin 2%. Työllisyyslailla ja työvoiman kysynnän lisääntymisellä on ollut työttömyysturvamenoja supistava vaikutus. Esimerkiksi Lapin läänissä peruspäivärahan saajien lukumäärä on ollut kulu- van vuoden tammi-maaliskuussa runsaat 401 pienempi kuin vastaavana ajankohtana vuonna 1988.

Peruspäivärahan korottaminen viidellä markalla kuukaudessa lisäisi työttömyysturvamenoja vuositasona yhteensä 130 milj. markalla. Lapsikorotuksia on oletettu korotettavan samassa suhteessa. Peruspäivärahan korottaminen 2500 markkaan kuukaudessa, joka vastaa nettotasolla kansaneläkkeen täyttä määrää, lisäisi vuotuisia työttömyysturvamenoja noin 700 milj. markalla. Lisäyksestä noin neljännes ohjautuisi verojen ja maksujen saajille, lähinnä kunnille. Tarveharkinnan poistami-

nen lisäisi vuositason menoja kustannusarvion perusteista riippuen 100—300 milj. markalla. Tarveharkinta kohdistuu myös verrattain pienituloisiin ja naisiin miehiä useammin. Työryhmä toteaa, että peruspäivärahan määrän huomattava reaalinen korottaminen edellyttäisi samanaikaisesti tarkistuksia myös ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahan määrätymisessä. Työryhmä toteaa myös, että 55-vuotta täyttäneiden oikeudessa ansioon suhteutettua päivärahaa saattaa olla ongelmia.

Työryhmä on tutustunut ILO:n yleissopimukseen n:o: 168 ja suosituksen n:o: 176, jotka koskevat työllisyyden edistämistä ja työttömyysturva ja jotka sisältävät määräyksiä mm. työttömyysturvaetuksien tasosta. Sopimuksen ratifioimisen edellytyksiä selvitetään parhaillaan sosiaali- ja terveysministeriössä.

Sairaus- ja vanhempainpäivärahat

Sairausvakuutuslain mukaisen päivärahän vähimmäismäärässä on 52,00 markkaa päivässä eli 1300 markkaa kuukaudessa. Päiväraha maksetaan arkipäiviltä eli keskimäärin 25 päivältä kuukaudessa. Nettomääränsä taso on noin 1150 markkaa kuukaudessa. Suurempituloiselle maksetaan lisäksi lapsikorotusta (7,05 tai 14,10 markkaa päivältä lapsiluvusta riippuen). Kaikista sairauspäivärahan saajista vähimmäistasosta päivärahaa maksettiin noin 4%:lle. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahoissa suhdelu on 7%. Sairauspäivärahan sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan tarkoituksena on korvata lyhytaikaisesta työkyvyttömyydestä ja lapsen syntymästä aiheutuva ansiotulojen menetys.

Vähimmäispäivärahan mitoitusta aiheuttaa kohtuuttomia toimeentulovaikeuksia varsinkin pitkäaikaissairaiden sekä vanhempainpäivärahojen saajien kohdalla. Vähimmäispäivärahan saajien mahdollisista muista tuloista ja kokonaistoimeentulon tasosta ei kuitenkaan ole käytettävissä tutkimustuloksia, joiden perusteella voitaisiin tehdä johdopäätöksiä päivärahän tason uudelleen mitoituksesta tai nykyisistä tarkoituksenumukaisemasta kohdentamisesta. Työryhmä katsoo, että tällainen tutkimus olisi välittömästi käynnistettävä. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan kohdalla ei ole riittäviä perusteita sille, että päivärahän taso on lasten kotihoidon tuen tasoa alempi.

Vähimmäispäivärahan korottaminen 2500 markkaan kuukaudessa, joka vastaa nettotasolla täyden kansaneläkkeen määrää, lisäisi vuositason päivärahameinoja yhteensä noin 415 milj. markalla, josta vanhempainpäivärahamenojen lisäys olisi noin 220 milj. markkaa.

paljastettujen lakien rikkomusten korjaamiseksi.

Eri tahoilla onkin vireillä monenlaista toimintaa perusturvan tason nostamiseksi. Liikkeellä ovat olleet opiskelijat, työttömät, eläkeläiset, sairaus- ja tapaturmainvalidit ja pienipalkkaiset työntekijät.

Perusturvakamppailun tukena on myös laaja kansalaismielipide.

HEIKKI HAAPALA

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA

Lautasaarentie 28-30
00200 Helsinki
Puh. (90) 670 560